

е употребено повече искусство и геройство отколкото може-би за изследването и откриването на цѣлия останалъ свѣтъ отъ Колумбово врѣме насамъ. Корабоплаването по тѣхъ е съпрежено токоречи съ всѣкакви мжнотни и опасности. Освѣнъ опасноститѣ отъ ледоветѣ въ всѣко възможно състояние, на корабоплавателя, често ослѣпяванъ отъ мъгли и снѣгове, прѣдстои да се бори, безъ пжтеводителъ, съ буритѣ, приливитѣ и теченията на сравнително неизвѣстни води. И това бива прѣзъ лѣтото, което трае три мѣсеца, а какво трѣбва да бжде прѣзъ деветѣтъ зимни мѣсеца! Отъ двата околополюсни океана, сѣверний Л. океанъ е възбуждалъ по-вече интересъ отъ южния: походитѣ испрацани отъ Англия, Русия, Германия, Франция, Швеция, Америка, Австрия и Дания сж се упжтвали главно къмъ сѣверния полюсъ.

Главното произведение на сѣверни Л. океанъ е китѣтъ. Китоловството на западния брѣгъ на Спицбергъ, и на двѣтъ страни на Гринландия е твърдѣ голѣмо. Само американцитѣ само отъ Беринговъ протокъ, въ двѣ години, сж извлѣкли отъ китоловство по-вече отъ 40 милиона лева.

Ледъ. Ледѣтъ се срѣща на земното клѣбо въ голѣми количества и разни видове. По способа на происхождението различаватъ главно два типа л.: 1) който е станалъ отъ замръзнуването на вода — морета, езера, рѣки; 2) който е станалъ отъ снѣгъ, подъ натискъ и чрѣзъ много таяния и замръзнувания, ставали едно по друго. Вторий типъ л. се прѣдставлява въ голѣми размѣри отъ ледницитѣ или глечеритѣ (виж. тая дума).

Л. се образува на поврѣхността на тихитѣ и застоени води, и плува на тѣхъ защото плътността му е по-малка отъ плътността на водата; той тежи около 930 килогр. кубический метръ. Водата се разширява кога минува въ твърдо състояние, и частицитѣ ѝ упражняватъ тогава доста голѣма прѣгавина, способна да троши най-якитѣ обвивки.

Допуща се, че л. на една рѣка, кога достигне 0.27 метра дебелина, може да удържа натоварени кола безопасно; че кога е 0.10 метра дебелинъ, по него можтъ да минуватъ единъ по единъ човѣци на коне и дори на леки кола, стига само да нѣма празнина между леда и водата. Въ военното искусство допущатъ, че 0.08 метра дебелина е доста да се прѣкарва пѣхота на редове, и че 0.12 метра стигатъ за кавалерията и полската артилерия, като се избиратъ за прѣминуване мѣстата, дѣто течението на рѣката е най-малко бързо.

Търговия съ л. и искусственъ л. Търговията съ л. е сега отъ голѣма важность. Л. всѣкога се е цѣнилъ като прѣдмѣтъ на роскошь прѣзъ лѣтната жегъ; затова и още отъ старо врѣме сж го събирали зимѣ за лѣтно употребление. Гръцитѣ, и послѣ римлянетѣ, първенеъ си служили съ снѣгъ, събиранъ подъ натискъ въ дълбоки подземни зимници. Неронъ, по-сетнѣ, построилъ ледни складове въ Римъ, подобни на употребяванитѣ въ по-вечето европейски страни до нашото врѣме. Нъ въ тоя вѣкъ, именно отъ 1820, американцитѣ отъ Съединенитѣ Държави подкачили да въртѣтъ голѣма търговия съ л. отъ езерата си; и сега тѣ испрацатъ грамадни количества л. въ Индия (Калкута,